

Gemeente Brummen

Kenmerk : Z104682/D469635

Onderwerp : Wensen en bedenkingen bij initiatiefvoorstel kleinschalige asielopvang

Samenvatting

In reactie op het initiatiefvoorstel van VVD, CDA en Lokaal Belang om af te zien van de voorgenomen opvanglocatie op de Michaelshoeve (350 plekken voor 30 jaar) en in plaats daarvan een kleinschaliger variant te realiseren (119 plekken voor 5 jaar), brengt het college zijn wensen en bedenkingen onder de aandacht.

Het college stelt dat het voorstel kwalitatief, juridisch, financieel, voor wat betreft de beschikbaarheid van locaties en bestuurlijk niet verantwoord is:

- **Kwalitatief:** De kwaliteit van opvang is bepalend voor leefbaarheid. Een kleinschalig azc zonder COA-betrokkenheid brengt grotere risico's met zich mee voor de omgeving.
- **Juridisch:** Brummen heeft zich eerder gecommitteerd aan de taakstelling van 350 plekken. Het is onzeker of een koerswijziging juridisch houdbaar is.
- **Financieel:** Het voorstel kent een structureel tekort van ruim €2,5 miljoen waarvoor geen dekking is opgenomen. Dit leidt tot ingrijpende bezuinigingen op gemeentelijke voorzieningen.
- **Beschikbaarheid locaties:** Uit eerder onderzoek is gebleken dat er geen geschikte locaties zijn in de gemeente voor kleinschalige opvang. De beschikbaarheid van de Michaelshoeve wordt met het verstrijken van de tijd onzekerder en bij een onherroepelijk besluit voor de opvang van 350 asielzoekers is deze locatie de enige optie.
- **Bestuurlijk:** Het voorstel ondermijnt regionale afspraken, schaadt het vertrouwen van bestuurlijke partners zoals provincie, regiogemeenten en COA en tast de geloofwaardigheid van de gemeente aan.

Het college concludeert dat het oorspronkelijke plan voor 350 opvangplekken op de Michaelshoeve het meest verantwoord is, zowel qua schaal, draagkracht als maatschappelijke opdracht. Deze koers is juridisch verankerd en bestuurlijk gedragen.

Het initiatiefvoorstel van VVD, CDA en Lokaal Belang

Op 18 september 2025 hebben de fracties van VVD, CDA en Lokaal Belang het initiatiefvoorstel 'Kleinschalige opvang voor een groot AZC' ingediend (Z104682/D468989).

Het voorstel aan de raad luidt (p11):

1. af te zien van medewerking aan de realisatie van een grootschalig azc binnen de gemeentegrenzen;
2. het college op te dragen om in overleg met het COA en betrokken partijen een plan op te stellen voor de realisatie van een opvangvoorziening voor maximaal **119 asielzoekers**, in eerste instantie voor de duur van maximaal **vijf jaar, met een eventuele verlenging**;
3. te borgen dat de locatiekeuze, inrichting en begeleiding van de opvang plaatsvinden in nauw overleg met omwonenden en maatschappelijke organisaties;
4. het college op te dragen zo snel als mogelijk het plan voor deze kleinschalige opvangvoorziening aan de raad voor te leggen, zodat dit kan worden meegenomen in het overleg met het COA.

Volgens het 'Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Brummen 2023' (artikel 36), kan het college binnen vier weken nadat het ter kennis is

gesteld van een voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen.

In dit document zetten wij onze wensen en bedenkingen uiteen. Onze wensen en bedenkingen vallen uiteen in de volgende categorieën:

1. Kwalitatief
2. Juridisch
3. Financieel
4. Beschikbaarheid locaties
5. Bestuurlijk

Verdieping

Ad. 1. Kwaliteit

Een kleiner azc van 119 personen heeft gevolgen voor de faciliteiten en ondersteuning die het COA gaat bieden. Dit kan impact hebben op de kwaliteit van de opvanglocatie. En dat kan gevolgen hebben voor de risico's die inwoners hebben aangegeven in het rapport van Bureau Beke. We gaan hieronder in op mogelijke gevolgen voor de kwaliteit.

Onvoldoende ervaring met kleinschalige opvang

Kleinschalige opvang is een relatief nieuw concept binnen het Nederlandse asielbeleid, waardoor er geen gedeeld referentiekader of uitgewerkte aanpak beschikbaar is. Door de beperkte praktijkervaring is het lastig te voorspellen welke inzet, middelen en samenwerking deze vorm van opvang vraagt. Omdat er geen beproefd model beschikbaar is om op terug te vallen, brengt dit onzekerheid met zich mee over de uitvoerbaarheid en vergroot het de kans op kwaliteitsverlies, inefficiëntie en miscommunicatie tussen betrokken partijen.

Gemeente als initiatiefnemer en beheerder

Bij kleinschalige opvang verschuift de rol van de gemeente van faciliterend naar uitvoerend. De gemeente wordt initiatiefnemer, organisator én beheerder van de opvanglocatie. Dit betekent dat wij verantwoordelijk worden voor het dagelijks functioneren van de locatie, het oplossen van incidenten, het aansturen van betrokken partijen en het onderhouden van contact met bewoners en omwonenden. Voor een kleine gemeente is dit een ingrijpende taakverschuiving die leidt tot bestuurlijke en operationele druk, met risico's op bestuurlijke kwetsbaarheid en reputatieschade bij incidenten.

Continuïteit versus schaalgrootte

Een kleinschalige opvanglocatie met 119 bewoners, zoals voorgesteld in het initiatiefvoorstel, is kwetsbaar in de continuïteit van de uitvoering. Deze kwetsbaarheid raakt niet alleen de operationele kant, maar heeft ook directe gevolgen voor de rust en stabiliteit op en rondom de locatie, evenals voor de financiële haalbaarheid.

Voor een kleine gemeente als Brummen betekent de invulling van noodzakelijke functies dat we te maken krijgen met inefficiëntie in de gemeentelijke organisatie die nodig is voor de opvang van 119 asielzoekers. Diverse functies zullen slechts gedeeltelijk bezet zijn, terwijl we vanwege de krapte op de arbeidsmarkt genooddaakt zijn om voor een beperkt aantal uren toch een ruimer contract aan te bieden om überhaupt geschikte kandidaten te vinden. Dit leidt tot inefficiëntie en verhoogde kosten.

Daarbij komt dat we bij uitval, vakantie of andere vormen van afwezigheid direct vervanging moeten organiseren. In een kleine organisatie is er weinig tot geen ruimte om op te schalen of taken intern op te vangen. Er is geen vangnet van collega's die tijdelijk kunnen bijspringen, waardoor de continuïteit van zorg, begeleiding en toezicht onder druk komt te staan.

Deze structurele kwetsbaarheid kan leiden tot onrust onder bewoners, verminderde sociale veiligheid en een verhoogde druk op gemeentelijke diensten. Financieel gezien brengt dit risico's met zich mee die moeilijk te beheersen zijn binnen de reguliere begroting.

Beveiliging versus begeleiding

Bij een kleine asielopvanglocatie is doorgaans wel een vorm van beveiliging georganiseerd. Dit is evenwel niet hetzelfde als begeleiding. Bij de inrichting van een azc-locatie is het van cruciaal belang om het onderscheid tussen beveiliging en begeleiding helder te benoemen. Deze twee functies vervullen namelijk fundamenteel verschillende rollen, met elk hun eigen impact op de rust en veiligheid binnen én rondom de opvanglocatie.

Beveiliging op azc-locaties — zoals georganiseerd door het COA bij locaties met meer dan 100 bewoners — is primair gericht op fysieke aanwezigheid en toegangscontrole. In de praktijk vervult de beveiliging een portier functie: toezicht houden bij de ingang, het signaleren van opvallende situaties, en het aanspreken van bewoners bij directe incidenten. Beveiligers zijn doorgaans niet inhoudelijk betrokken bij de bewoners, kennen hun achtergrond niet, en zijn niet getraind om psychosociale spanningen te herkennen of te begeleiden.

Begeleiding daarentegen is gericht op het opbouwen van relaties met bewoners, het bieden van dagelijkse structuur, het herkennen van spanningen en het voorkomen van escalaties. Begeleiders zijn aanwezig op de locatie, kennen de bewoners persoonlijk, en kunnen anticiperen op gedrag dat mogelijk tot onrust leidt. Zij vormen het sociale vangnet dat rust en stabiliteit creëert. Niet alleen binnen de opvang, maar ook in de directe omgeving.

Bij kleinschalige opvanglocaties, zoals een dependance met 119 bewoners, is deze begeleiding niet permanent aanwezig. Zoals u al schetste in het initiatiefvoorstel zijn bewoners dan aangewezen op de begeleiding vanuit een hoofdlocatie, wat betekent dat er minder toezicht is, minder kennis van de bewoners en minder directe interventiemogelijkheden. Dit vergroot de kans op spanningen, misverstanden en incidenten, die niet tijdig worden gesignaleerd of opgelost.

Voor de omgeving (buurtbewoners, scholen, ondernemers) betekent dit een verhoogd risico op overlast en een verminderde beleving van veiligheid. Waar begeleiding rust brengt en verbinding creëert, kan het ontbreken ervan leiden tot afstand, wantrouwen en maatschappelijke frictie. Voor een kleine gemeente als Brummen is dit risico extra groot. De schaalgrootte maakt het lastig om functies robuust te organiseren. Zoals eerder benoemd, leidt dit tot snijverlies: functies worden slechts gedeeltelijk ingevuld, terwijl contractueel vaak een ruimere inzet nodig is om überhaupt personeel te vinden. Bij ziekte, vakantie of andere afwezigheid is directe vervanging noodzakelijk, zonder dat collega's kunnen bijspringen. De continuïteit van begeleiding en toezicht komt daarmee structureel onder druk te staan.

Kortom: beveiliging is geen vervanging voor begeleiding. Het ontbreken van structurele, relationele begeleiding op een kleinschalige locatie vergroot de kwetsbaarheid van de opvang en heeft directe gevolgen voor de rust en veiligheid in de omgeving.

Hoge organisatorische belasting voor gemeente en COA

Het realiseren van kleinschalige opvang vergt intensieve afstemming en maatwerk tussen gemeente en COA. Anders dan bij reguliere azc's, waar het COA de regie voert, komt bij

kleinschalige opvang een groot deel van de verantwoordelijkheid bij de gemeente te liggen. Denk aan het organiseren van dagbesteding, zorgstructuur, veiligheid, vervoer en maatschappelijke begeleiding. Dit vraagt om een ambtelijke organisatie die flexibel, deskundig en ruim bemand is. Kleine gemeenten zoals Brummen zijn hierop niet ingericht. Zonder extra capaciteit en expertise dreigt overbelasting van het ambtelijk apparaat, met risico op fouten, vertragingen en onvoldoende borging van kwaliteit.

Bij een dependance is er geen permanente begeleiding op locatie. Bewoners zijn aangewezen op ondersteuning vanuit een hoofdlocatie, wat betekent dat er minder toezicht is, minder persoonlijke betrokkenheid en minder kennis van individuele bewoners. Dit vergroot de kans op psychosociale problematiek, verveling en spanningen tussen bewoners. Zonder directe begeleiding is het moeilijk om tijdig in te grijpen bij signalen van onrust, wat kan leiden tot overlast voor de omgeving en een verslechtering van het leefklimaat op de locatie.

De eerstelijnszorg in Brummen — huisartsen, tandartsen, fysiotherapeuten — zit aan haar maximale capaciteit. Er is geen ruimte om extra zorgvraag vanuit een azc op te vangen. Dit betekent dat bewoners mogelijk geen toegang krijgen tot noodzakelijke zorg, wat leidt tot medische risico's, verergering van klachten en verhoogde druk op spoedeisende hulp in de regio. Daarnaast kan dit leiden tot spanningen tussen bewoners en zorgverleners, en tot onrust in de lokale gemeenschap.

Meer vervoersbewegingen: Zwaardere belasting openbaarvervoer

Kleinschalige opvang brengt extra vervoersbehoefte met zich mee: bewoners moeten naar medische afspraken, onderwijs, dagbesteding en andere voorzieningen buiten de locatie. In Brummen is het openbaar vervoer beperkt en het doelgroepenvervoer kampt met een ernstig personeelstekort. Hierdoor is het niet mogelijk om deze vervoersvraag adequaat op te vangen. Dit leidt tot frustratie bij bewoners, verhoogde druk op gemeentelijke diensten en een risico op uitval van essentiële afspraken en begeleidingstrajecten.

Ad. 2. Juridisch

Van belang is dat de gemeente eerder bezwaar heeft gemaakt tegen de oorspronkelijke, onjuiste taakstelling van 31 opvangplekken, met het uitdrukkelijke verzoek deze te corrigeren naar 350. Daarnaast is in een later ingediende ambtelijke zienswijze het aantal opvangplekken bevestigd, maar voor de goede orde nog de voorgestelde realisatiedatum ter discussie gesteld.

De juridische situatie is helder. Het besluit op dit bezwaar is aangekondigd voor eind oktober 2025. Hierin wordt uitgegaan van een taakstelling van 350 opvangplekken. Na het verlopen van de beroepstermijn is dit besluit onherroepelijk en ontstaat voor Brummen de verplichting om 350 asielopvangplekken te realiseren.

Het wijzigen van standpunt na eerdere expliciete verzoeken en zienswijzen kan worden opgevat als inconsistent beleid, wat het vertrouwen van zowel de uitvoerende instanties als andere betrokken partijen kan schaden.

In uw initiatiefvoorstel gaat u in op de bevoegdheidsvraag¹. Het college heeft zich steeds de vraag gesteld waar de bevoegdheden van het dagelijks en algemeen bestuur liggen. Wij zijn daarbij niet over één nacht ijs gegaan en hebben bijvoorbeeld begin 2025 nog naar aanleiding van vragen vanuit uw raad advies ingewonnen bij PelsRijcken². Het is uiteindelijk niet aan de gemeenteraad of het

---

¹ Bijlage 1 van het initiatiefvoorstel

² D453598

college om te bepalen wat juridisch juist is; die bevoegdheid ligt bij de rechter. Indien er blijvend verschil van inzicht bestaat, biedt een gerechtelijke procedure de aangewezen weg om helderheid te creëren voor alle betrokken partijen.

Ad. 3 Financieel

U vraagt in uw initiatiefvoorstel om een azc van maximaal 119 personen voor een periode van 5 jaar, eventueel met verlenging. We gaan hierin op de financiële gevolgen die dit met zich meebrengt.

Graag verwijzen wij voor de financiële onderbouwing naar eerder verzonden beantwoording³ⁱ van vragen.

Ondanks dat het uitgangspunt is dat opvang kostenneutraal moet zijn voor een gemeente, heeft een eerdere berekening aangetoond dat kleinschalige opvang resulteert in een financieel nadeel van ruim €307.000 per jaar. Voor de volledigheid hebben we de actualiteit van deze antwoorden laten toetsen. Daaruit mogen we opmaken dat de inhoud nog steeds actueel is.

Vorbereidingskosten

Voor het project op de Michaelshoeve zijn voorbereidingskosten gemaakt. Deze bedroegen tot het moment van indiening van het initiatiefvoorstel €186.000,-. Wanneer deze locatie doorgang vindt worden deze kosten vergoed met een anterieure overeenkomst met het COA of vanuit de leges. Wanneer de locatie geen doorgang kan vinden, komen deze kosten volledig voor rekening van de gemeente Brummen.

Jeugdzorg

Zoals bekend zijn de kosten voor (intensieve) jeugdzorg hoog en moeilijk te beheersen. Ook asielkinderen kunnen behoefte hebben aan jeugdzorg en de gemeente is hiervoor verantwoordelijk. De kosten voor jeugdzorg voor asielkinderen betekenen een aanzienlijk risico voor de gemeente. Binnen de kaders van de concept Bestuursovereenkomst voor 350 asielzoekers op de Michaelshoeve zijn afspraken gemaakt met COA en het ministerie om deze risico's weg te nemen. Doordat we voor langere tijd en met een grotere opvangcapaciteit een substantieel deel van de landelijke opgave op ons nemen, ontstaat er bij het COA meer bereidheid om maatwerkafspraken te maken dan wanneer het om korter durende opvang voor een kleiner aantal gaat.

De garantstelling van het ministerie is specifiek verstrekt voor het scenario waarin de gemeente Brummen gedurende 30 jaar opvang biedt aan 350 asielzoekers. Deze toezegging is onzeker bij de opvang van 119 asielzoekers. De gemeente zal in deze situatie moeten vertrouwen op een nog vast te stellen regeling die artikel 8 van het faciliteitenbesluit gaat vervangen. Dat geldt ook voor de op-out regeling zoals beschreven in art. 7 van de concept Bestuursovereenkomst. Indien deze aangepaste situatie leidt tot een aanzienlijke financiële belasting voor de gemeente, ontbreekt zowel de zekerheid van financiële dekking als de mogelijkheid om verdere financiële schade te voorkomen via een opt-outregeling.

Aanloopkosten organisatie

Opvang van 119 personen, met name voor een periode van vijf jaar, betekent dat de ondersteuning vanuit het COA beperkt zal zijn. Dit maakt dat de gemeente Brummen zelf verantwoordelijk wordt voor de organisatie van het beheer en de begeleiding. Hierover is eerder gecommuniceerd in brieven aan de raad, onder andere in reactie op vragen van de VVD.

---

³ 453415 en 454261 en 457476

Het opzetten van een dergelijke organisatie vergt aanzienlijke inspanningen. De kosten hiervoor worden voorzichtig geraamd op € 430.000 (eenmalig).

Aanloopkosten fysiek traject

Daarnaast brengt de fysieke ontwikkeling van een kleinschalige opvanglocatie eveneens substantiële aanloopkosten met zich mee. Hierbij valt te denken aan een (nieuw) proces van locatiekeuze, verwerving, ontwikkeling enzovoort. Het ontwikkelen van een kleine locatie is daarbij overigens niet substantieel goedkoper dan van een grotere. De kosten voor de gemeente hiervan worden begroot op € 430.000.

De totale aanloopkosten voor een kleiner azc bedragen daarmee € 860.000. Als deze kosten verdeeld moeten worden over een kleiner aantal bewoners (119 in plaats van 350), kan geen verantwoorde businesscase worden opgeleverd.

Wanneer de gemeente Brummen zelfstandig de opvang van 119 vluchtelingen organiseert, levert dit geen leges op. Er staan dus geen inkomsten tegenover de genoemde aanloopkosten van € 860.000.

Naast deze aanloopkosten draagt de gemeente ook jaarlijks de exploitatiekosten. Het jaarlijkse exploitatietekort wordt geraamd op € 307.000, zoals vermeld in de raadsbrief van 15 april jl. Over een periode van vijf jaar komt dit neer op ruim € 1,5 miljoen.

Inclusief de aanloopkosten en de reeds gemaakte kosten voor de Michaelshoeve, bedragen de totale financiële gevolgen voor de gemeente van het ingediende initiatiefvoorstel circa € 2,5 miljoen. De dekking hiervoor ontbreekt in het initiatiefvoorstel. Gelet op de financiële situatie van onze gemeente vinden wij dit onverantwoord.

Ad. 4. Beschikbaarheid locaties

Uit eerder onderzoek is gebleken dat er geen geschikte locaties zijn in de gemeente voor kleinschalige opvang. Indien de gemeente Brummen een onherroepelijke opdracht ontvangt voor het huisvesten van 350 asielzoekers binnen haar grenzen, is de locatie Michaelshoeve de enige beschikbare optie. Het COA heeft afspraken met de verkopende partij, die medio oktober aflopen. Uitstel van besluitvorming brengt het risico met zich mee dat deze locatie niet langer beschikbaar is voor aankoop. In dat geval beschikt de gemeente niet over een alternatief, waardoor zij haar verplichting niet kan nakomen en te maken krijgt met ministeriële handhaving. Het college acht het daarom van groot belang om binnen korte termijn tot besluitvorming te komen, zodat de gemeente zelf regie houdt over de uitvoering van haar taakstelling.

Ad. 5 Bestuurlijk

Om de opgave voor asielopvang binnen de provincie effectief en gecoördineerd te laten verlopen (ook in relatie tot de opgaven rondom de opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders) vindt overleg plaats aan de Provinciale Regietafel (PRT) en de subregionale PRTs. In het geval van Brummen gaat het dan om de PRT Stedendriehoek.

Zoals hierboven beschreven, is de indicatieve verdeling in het kader van de Spreidingswet het vertrekpunt voor het bestuurlijk gesprek in de regio over de wijze waarop gemeenten samen invulling geven aan de provinciale opgave voor asielopvang. Over het proces in de regio berichtten wij u eerder, onder meer in onze brief van 18 februari 2025⁴.

---

⁴ D453598

Begin 2024 werd bekend dat COA in gesprek was met de eigenaar van de Michaelshoeve over de koop van het landgoed, met als doel een azc van 300 tot 350 opvangplekken te realiseren. Ons college heeft daarop ook aan onze bestuurlijke partners in de regio bekendgemaakt dat wij positief staan tegenover deze ontwikkeling en in afwachting waren van de uitkomst van de gesprekken.

Op basis van de voortgang van de gesprekken tussen de eigenaar van de Michaelshoeve en het COA op dat moment, heeft het college in oktober 2024 de Brummense deelbijdrage aan de asielopvang in de provincie vastgesteld op 350, met de verwachting om deze te realiseren op de Michaelshoeve. De deelbijdragen van de Gelderse gemeenten zijn de basis van het provinciaal plan voor de realisatie van asielopvang. U bent hierover met de raadsinformatiebrief van 7 oktober 2024 geïnformeerd⁵.

Op basis van de provinciale plannen maakte op vrijdag 20 december 2024 minister Faber haar Verdeelbesluit bekend. Binnen de Regio Stedendriehoek, alsook bij andere gemeenten en de Provincie, is kennisgenomen van dit besluit. Wij hebben u via onze raadsbrief van 14 januari⁶ hiervan op de hoogte gebracht, en van het overleg dat hierover nog binnen de regio en provincie ging plaatsvinden. Ook gaven wij (nogmaals) aan dat COA voornemens was om in Brummen een asiellocatie voor 350 plekken te ontwikkelen.

Het Verdeelbesluit van de minister heeft in de regio en provincie voor verbazing gezorgd, omdat het op onnavolgbare wijze afweek van het ingediende provinciale plan. Daarmee doorkruiste de minister een zorgvuldig doorlopen proces binnen de provincie en de subregio's. De opmerkingen en bezwaren zijn namens de Gelderse colleges van B&W verwoord in een brief van de Commissaris van de Koning aan minister Faber van 23 januari 2025. Zoals aangekondigd in onze brief van 28 januari 2025⁷, hebben wij ook als gemeente bezwaar gemaakt tegen het Verdeelbesluit van minister Faber.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat het college tot februari 2025 geen signalen heeft ontvangen vanuit de raad die erop duiden dat er een wens leefde om aan het college nadere kaders mee te geven voor de wijze waarop Brummen zijn opgave voor asielopvang diende te realiseren, of de wijze waarop hierover het gesprek wordt gevoerd binnen de regio. Ook de VVD-fractie, die vanaf februari 2025 bij verschillende gelegenheden kritiek of bedenkingen uitte bij het proces, heeft tot 11 september jongstleden geen interventies gedaan die het doel hadden om vanuit de raad tot kaders te komen. De door uw raad vastgestelde en gecommuniceerde wijze⁸ waarlangs u wilde komen tot wensen en bedenkingen op de concept bestuursovereenkomst, ging uit van een besluit van uw raad over wensen en bedenkingen op 18 september 2025.

Sinds februari 2024 volgt ons college in de regio een consistente lijn in de gesprekken met onze bestuurlijke partners. Deze lijn komt overeen met hetgeen wij uw raad en de samenleving sinds februari 2024 consequent aangegeven, namelijk dat wij positief staan tegenover de realisatie van maximaal 350 asielopvangplekken op de Michaelshoeve. Concreet heeft zich dit geuit in de Brummense deelbijdrage aan het Plan van Aanpak Asielopvang Gelderland en de gezamenlijke inspanningen van provincie en onze gemeente om bezwaar te maken tegen het onnavolgbare Verdeelbesluit van toenmalig minister Faber.

---

⁵ D444956

⁶ D451396

⁷ D452096

⁸ [Gemeente Brummen: Asielopvang Michaelshoeve](#)

Vanuit de bestuurlijke gesprekken, de toegezegde Brummense deelbijdrage aan de provinciale asielopgave en het bezwaar tegen het Verdeelbesluit, is bij onze bestuurlijke partners het gerechtvaardigde vertrouwen ontstaan dat Brummen zorg draagt voor 350 asielopvangplekken op de Michaelshoeve. In dat kader hebben andere gemeenten al verantwoordelijkheid genomen door noodopvang en aanvullende voorzieningen op zich te nemen. Het is nu aan Brummen om diezelfde verantwoordelijkheid te tonen en het uitgesproken vertrouwen daadwerkelijk gestand te doen.

Uw raad is medebestuurder van de gemeente. In dat verband is het uw rol om aan het college desgewenst bestuurlijke kaders mee te geven. Het initiatiefvoorstel dat op 18 september 2025 is ingediend en uitgaat van 119 opvangplekken voor 5 of 10 jaar, beoogt om in deze fase van het proces dergelijke kaders mee te geven. Daarmee doorkruist het voorstel een proces van bestuurlijke afstemming dat al vanaf februari 2024 loopt in de regio en de provincie, en waarmee Brummen zich gecommitteerd heeft aan bestuurlijke partners zoals regiogemeenten, de provincie en het COA. Dit schaadt het opgebouwde vertrouwen in de regio.

Conclusies

Kwaliteit

In het initiatiefvoorstel wordt kwantitatief gesuggereerd dat een toename van het aantal asielzoekers leidt tot een toename van overlast. Het college benadrukt echter dat niet de aantallen, maar de kwaliteit van de opvang bepalend is voor de leefbaarheid in de omgeving. Factoren zoals ervaring, vast en goed ingewerkt personeel, deskundigheid, kwetsbaarheid binnen die bezetting, begeleiding, reisbewegingen en de leefbaarheid op de opvanglocatie zelf, zijn volgens het college kwalitatief minder goed geborgd wanneer deze niet door het COA worden georganiseerd en uitgevoerd. Vanuit dat perspectief acht het college een kleinschalig azc, zonder directe betrokkenheid van het COA, risicovoller voor de omgeving.

Juridisch

De juridische situatie is gecompliceerd. Op dit moment is het aangepast Verdeelbesluit waarin wordt uitgegaan van 350 bewoners nog niet genomen. Het is daarom nog niet onherroepelijk. Er is na publicatie van het besluit nog een termijn van 6 weken om beroep aan te tekenen.

Wanneer na het verstrijken van deze termijn, danwel het afwijzen van een eventueel beroep, het Verdeelbesluit onherroepelijk wordt, ontstaat voor de gemeente Brummen de verplichting om 350 asielopvangplekken te realiseren.

Financieel

1. Het staken van het plan rondom de Michaelshoeve betekent dat we een verlies moeten nemen van €186.000, waarin voor het initiatiefvoorstel geen dekking is opgenomen
2. De aanloopkosten van een asielopvanglocatie van 119 plekken bedragen €860.000, waarvoor in het initiatiefvoorstel geen dekking is opgenomen
3. Bij een asielopvanglocatie van 119 plekken is een jaarlijks exploitatietekort voor de gemeente te verwachten van €307.000. Over de door de indieners aangegeven looptijd van 5 jaar telt dit op tot €1.535.000, waarvoor in het initiatiefvoorstel geen dekking is opgenomen.
4. Alles bij elkaar kost het initiatiefvoorstel €2.581.000, waarvoor geen dekking is opgenomen
5. Er moet voor dit bedrag dekking gevonden worden in de gemeentelijke begroting. Dat gaat niet zonder ingrepen in beleid of bezuinigingen op gemeentelijke voorzieningen en dienstverlening. Deze ingrepen hebben maatschappelijke gevolgen
6. Het Rijk en COA zijn voor een (veel) kleiner azc voor een veel kortere looptijd, niet bereid om dezelfde financiële garanties te geven als voor het plan van opvang bij de Michaelshoeve.

Dit betekent dat de gemeente aanzienlijke risico's loopt voor bijvoorbeeld de kosten voor jeugdhulp voor asielkinderen.

Beschikbaarheid locaties

Uit eerder onderzoek is gebleken dat er geen geschikte locaties zijn in de gemeente voor kleinschalige opvang. De beschikbaarheid van de Michaelshoeve wordt met het verstrijken van de tijd onzekerder en bij een onherroepelijk besluit voor de opvang van 350 asielzoekers is deze locatie de enige optie.

Bestuurlijk

Indien uw raad het initiatiefvoorstel aanneemt, doorkruist u als medebestuurder van de gemeente een proces van bestuurlijke afstemming dat al vanaf februari 2024 loopt in de regio en de provincie, en waarmee Brummen zich gecommitteerd heeft aan bestuurlijke partners zoals regiogemeenten, de provincie en het COA. Dit schaadt het opgebouwde vertrouwen in de regio.

Eindconclusie met betrekking tot het initiatiefvoorstel

We hebben begrip voor de fracties die het initiatiefvoorstel indienden, en zeker ook voor de inwoners en ondernemers die hun zorgen uiten. Dat is een teken van betrokkenheid — en dat waarderen we echt.

Maar we vragen ook begrip voor het standpunt van het college. We nemen deze beslissing niet lichtvaardig. We doen dat met de overtuiging dat dit de enige manier is om onze verantwoordelijkheid te nemen én onze gemeente bestuurlijk, financieel en maatschappelijk stabiel te houden.

Op basis van de hierboven geschetste overwegingen acht het college het niet verantwoord om te kiezen voor een opvanglocatie met een capaciteit van 119 bewoners voor 5 jaar. Het college is van mening dat de eerder ingeslagen koers, gericht op de realisatie van duurzame opvang voor 350 asielzoekers voor 30 jaar op de Michaelshoeve, het best aansluit bij de schaal en draagkracht van de gemeente Brummen. Deze keuze is gebaseerd op een integrale afweging van de beschikbare ambtelijke capaciteit, de financiële consequenties, de kwaliteit van opvang en de beschikbaarheid van de beoogde locatie die onder deze voorwaarden geborgd kan worden.

Daarmee wordt invulling gegeven aan zowel de bestuurlijke verantwoordelijkheid als de maatschappelijke opdracht die op dit vraagstuk rust.

Inhoudelijke correcties op het initiatiefvoorstel

Het initiatiefvoorstel bevat een uitgebreide verzameling statistische gegevens en onderbouwingen. Wij waarderen de inspanning die is geleverd bij het opstellen van dit document. Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk om enkele fundamentele uitgangspunten te benoemen en daarop onze bestuurlijke visie te geven.

Wij constateren echter dat het voorstel op enkele essentiële punten tekortschiet. Zo ontbreekt een inhoudelijke reflectie op de rol van het COA als professionele uitvoeringsorganisatie. Ook ontbreekt een analyse van de gevolgen voor de gemeentelijke organisatie bij alternatieve scenario's. Verder missen wij een beschouwing op de langetermijneffecten voor de leefbaarheid en sociale cohesie in de directe omgeving van de opvanglocatie.

Dat de gemeente Brummen meer opvang biedt dan het aantal dat voortvloeit uit de spreidingswet, is geen toevaligheid, maar een bewuste beleidskeuze. In dat licht is het zoeken naar een procentuele afwijking ten opzichte van landelijke gemiddelden niet relevant. Deze cijfers zullen rekenkundig kloppen, Maar geven geen inzicht in de achterliggende motivatie voor dit aantal. Vergelijkingen met theoretische modellen of landelijke gemiddelden doen onvoldoende recht aan de lokale realiteit waarin het gemeentebestuur opereert.

Ter illustratie verwijst het college naar het azc in Zutphen, waar 740 opvangplekken zijn gerealiseerd in directe nabijheid van de wijk Noordveen. Een wijk met ongeveer 5.000 inwoners. Deze situatie heeft bewezen goed te functioneren. Zulke voorbeelden zijn geen uitzondering, maar eerder representatief voor de wijze waarop opvanglocaties in Nederland kunnen worden ingepast. Juist daarom is het van belang om bij de beoordeling van draagkracht te kijken naar de directe omgeving van een opvanglocatie, en niet naar abstracte gemiddelden. Vergelijkingen met grotere steden zijn in dit kader niet misplaatst, maar noodzakelijk om te bepalen wat lokaal haalbaar en verantwoord is.

Het aantal van 350 bewoners is met zorg gekozen. Bij dit aantal committeert het COA zich aan het volledige beheer van de locatie, waarbij de gemeente een faciliterende rol vervult. Bij een lager aantal vervalt een deel van deze inzet: voorzieningen worden afgebouwd, de leefomgeving verliest aan kwaliteit en de verkeersbewegingen nemen toe doordat bewoners voor basisvoorzieningen afhankelijk worden van andere locaties.

Een lager aantal bewoners legt bovendien een onevenredige druk op de gemeentelijke organisatie, die niet beschikt over de benodigde expertise, ervaring en financiële middelen om zelfstandig een kwalitatief hoogwaardige opvang te realiseren. Het college is dan ook van mening dat een lager aantal niet bijdraagt aan de leefbaarheid, en dat het gekozen aantal van 350 juist borg staat voor een stabiele, goed georganiseerde en maatschappelijk verantwoorde opvang.

Om die reden acht het college een louter statistische benadering van dit vraagstuk onvoldoende. De opvang van asielzoekers vraagt om context, maatwerk en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Juist die elementen mist het college in het initiatiefvoorstel.